

ದಲಿತಂ ಬಲ್ಲಿದನಾಗನೆ?

ಇತಿಹಾಸ ಚಕ್ರ ತಿರುಗಲೇಬೇಕು. ಚಲನೆ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣ. ಚಲನೆ ನಿಂತ ಕೂಡಲೇ ಜಡತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕುವೆಂಪು 'ಶಿಲೆಯಲ್ಲೂ ಚೇತನವಿದೆ'ಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ, ನಿರಂತರ ದಾಟುವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಸಾರ್ಥಕ ಬದುಕಿನ ಲಕ್ಷಣವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಕೂಡ ಇಂದು ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಮರ ಗಿಡ, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿ, ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಸೇರಿದಂತೆ ರೂಪ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕೆಲವುಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆ ಶೀಘ್ರವೆಂದು ತೋರಿದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವುಗಳ ರೂಪಾಂತರ ಶತ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಚಕ್ರದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಮೇಲಿದ್ದುದು ಕೆಳಕ್ಕೇ ಬರಲೇಬೇಕು; ಕೆಳಗಿದ್ದುದು ಮೇಲೇರಬೇಕು. ಕಪ್ಪು ತನ್ನ ಬಣ್ಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಳುಪಿನ ಕಡೆ ಸಾಗಬೇಕು; ಬಿಳುಪು ಇತರೆ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಕಪ್ಪಾಗುವುದರತ್ತ ಸಾಗಬೇಕು. ಭೂಮಿ ತನ್ನ ಉಬ್ಬನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹಳ್ಳವಾಗಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತಾವು ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು; ಸಮುದ್ರ ಉಬ್ಬುವ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಾವು ಕೊಟ್ಟು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಬೇಕು. ಹೌದು, ಪ್ರಕೃತಿ ಸತ್ಯ! ಇದು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದ ಜೀವಿತ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕದ 'ಬಡವಂ ಬಲ್ಲಿದನಾಗನೆ? ಎಳೆಗರು ಎತ್ತಾಗದೆ?' ಎಂಬ ಮಾತು ಕೂಡ ಚಲನೆಯ ಅಂಶವನ್ನೇ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತದೆ. 'ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವರ ಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆ' ಎಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿದೆ: ಎಳೆಗರು ಎತ್ತಾಗುವುದರಿಂದ ಅದರ ವಂಶದ ವಿಷಯವಾಗಲಿ, ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದನಾಗುವುದರಿಂದ ಅವನ ಕುಲವಾಗಲಿ- ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಅದಲು ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಳೆ ಕರುವಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ, ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ಯೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಅರಿವು ಭಾರತೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಚಲತ್ವವನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಚಲನೆಯ ಕಡೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳಿಸಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಪವಾಗಿಯೂ, ಆರ್ಥಿಕ-ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಲ್ಲಟಗಳಾದವು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಸ್ತರದ ದಲಿತರು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ತಂದರು. ಶತ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಈ

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ದಮನವನ್ನು ಹೊರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರು. ಚರಿತ್ರೆಯದ್ದಕ್ಕೂ ವಂಚಿತರಾದ ಇವರ ಅಭ್ಯುದಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೀಸಲಾತಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ದಲಿತರು ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರಿ-ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾದರು. ಚರಿತ್ರೆಯದ್ದಕ್ಕೂ ಜೇತಗಾರರಾಗಿ, ಗುಲಾಮರಾಗಿ, ಅವಮಾನಿತರಾಗಿ ನೊಂದು ಬೆಂದು ಬದುಕಿ ಬಂದಿದ್ದ ಈ ಜನರಿಗೆ, ಎಂದೂ ಭಕ್ತ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನದೆ, ಕೇವಲ ಹಳಸಲು ತಿಂದು ಬಂದಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗತೊಡಗಿತು. ಅವರದೇ ಆದ ಮನೆಗಳು, ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳು, ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನಗಳು, ಕಾರುಗಳು- ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆಯತೊಡಗಿದವು. ಜೀವನಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸ ತೊಡಗಿತು. ಅವರು ನೌಕರರಾದರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದರು, ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಟ್ಟದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಾದರು. ಅಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು; ಅದನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಭಾರತ ಅಸ್ವಶೃತೆಯನ್ನು ಯಾವ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ, ಎಗ್ಗೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ದೇಶ! ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು 'ಮುಟ್ಟು' ಎಂದು ಕರೆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಅಮಾನವೀಯವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡ ಈ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕ ಮೇಲರಿಮೆಯ ಜನ ಇಂದು ಅಧಿಕಾರ, ಹಣ ಇರುವ ದಲಿತರನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯಾದರೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಊಟ ನೀಡುತ್ತಾರೆ; ಸಹ ಪಂಕ್ತಿ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ದಲಿತರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಗುನಗುತ್ತ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಪರಿವರ್ತನೆ- ಮೇಲ್ವದರದ್ದಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ- ಆಗಿರುವುದು ಸತ್ಯ. ಇಂದು ದಲಿತ ಬಲ್ಲಿದನಾಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಆತ್ಮ ಕೋಮುವಾದಿಗಳ ರೀತಿ ರಿವಾಜುಗಳು ಇನ್ನೂ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಸೂಯೆ, ದ್ವೇಷ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ 'ಬಲ್ಲಿದ'ನಾಗುತ್ತಿರುವ ದಲಿತನು ಇನ್ನೂ ಅವಕಾಶ ವಂಚಿತವಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷಾಂತರ ದಲಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಸರ್ವ ಸಮಾಜದ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ತರುವ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

■ ಶಿಕಾಕು

ಮಾತೇ ಮತ್ತು

- ★ ಭಗವಂತನ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ಇದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲ. -ಮಿಷವಂತ್ ಸಿಂಗ್
- ★ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ದೇವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. -ಕುರಾನ್
- ★ ಬೇರೆಯರಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯಿರಿ; ಅದರಲ್ಲಿ ಆನಂದವಿದೆ. ಬೇರೆಯವರ ದುಡಿಮೆ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ; ಅದರಲ್ಲಿ ದುಃಖವಿದೆ. -ಜಾನ್ ರಸ್ಕಿನ್
- ★ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಗುಣವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನೋಡಬೇಕು. -ಆಸ್ಕರ್ ವೈಲ್ಡ್
- ★ ಹಕ್ಕಿ ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ: ನಾನು ಮೋಡ ಆಗಬೇಕಿತ್ತು. ಮೋಡಕ್ಕೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ: ನಾನೊಂದು ಹಕ್ಕಿಯಾಗಬೇಕಿತ್ತು. -ಚೆನ್ನ ವೀರ ಕಣವಿ
- ★ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಗಯ್ಯಾಳಿಯನ್ನು ಪಳಗಿಸಬಹುದು; ಅವಳ ಗಂಡನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. -ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗಾಡೆ
- ★ ಗಂಡಸು ಅಳುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುವವಳು ಹೆಂಡತಿ! -ಗ್ರೀಕ್ ಗಾಡೆ
- ★ ಗಂಡಂದಿರು ಸಂಪಾದಿಸಬಲ್ಲರಾದರೂ, ಕೂಡಿದಬಲ್ಲವರು ಹೆಂಡಂದಿರೇ. -ಗಾಡೆ
- ★ ಗಂಡಸು ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರದಿಂದಲೇ ಮನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವವನಾದರೆ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಪೂರ್ಣ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಲಾರಳು. -ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ
- ★ ಗಂಡಸು ತಿಳಿದಿದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ; ಹೆಂಗಸು ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. -ಜೆ.ಜೆ.ರೋಸೋ
- ★ ಹೆಂಗಸರು ಗಂಡಸರೊಡನೆ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿ ನಿಂತಾಗಲೇ ದೇಶಕಲ್ಯಾಣ. ಕೇವಲ ಗಂಡಸರ ಗುಂಪು ಮರಳಿನ ರಾಶಿಯಂತೆ ನಿರ್ಧರಕ. -ಶರತ್‌ಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ
- ★ ಹೆಂಗಸು ಗಂಡಸಿನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವವಳಲ್ಲ; ಅವನೊಡನೆ ಪೂರ್ಣತೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವವಳು. -ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಕೂರ್
- ★ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗಿಂತ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಅನಿಸುವುದು ಯಾವಾಗ? -ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
- ★ ಚರ್ಚೆಯೇ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಮಹಾಯುದ್ಧ; ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಅಡಿಗಲ್ಲು. -ಜೋಸೆಫ್ ಕೋವನ
- ★ 'ಅದು ನನಗಲ್ಲ' ಎಂದಾಕ್ಷಣ, ಅದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗಲ್ಲ ಎಂದೇನೂ ಅರ್ಥವಲ್ಲ. -ಜಾರ್ಜ್ ಬರ್ದಸ್